

DZIENNIK

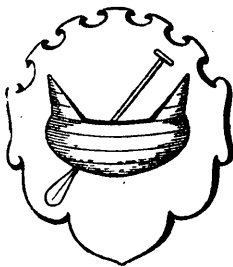
ZARZĄDU

M. ŁODZI

Redakcja i Administracja

Pl. Wolności 14, parter, tel. 28-00.

Administ. czynna od g. 9—12 w p.
Redakcja od godz. 2—3 po poł.



Ogłoszenia: Wiersz nonparel (cztery szp. na stronie) **zł. 0.20.** — Przed tekstem **zł. 0.55** — za wiersz (dwie szpalty na stronie), — Drobne **zł. 0.05** za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie **zł. 0.50.**

Prenumerata: Miesięcznie **zł. 1.—**

Gena egzemplarza **zł. 0.25.**

Nr. 28 (456)

Łódź, dnia 10 lipca 1928 r.

Rok X

Treść numeru: Koordynacja akcji przeciwgruźliczej w Łodzi. — Sprawozdanie Wydziału Kanalizacji i Wodociągów za rok 1927. — Sprawozdanie Oddziału Szpitalnictwa za marzec 1928 r. — Okólnik Nr. 21 i tymczasowa instrukcja w sprawie opłat miejskich. — Kronika miejska. — Z życia miast. — Ruch wydawniczy. — Ogłoszenia.

Koordynacja akcji przeciwgruźliczej w Łodzi.

(Protokół pierwszego posiedzenia Rady Naczelnej Walki z Gruźlicą w dniu 21 czerwca 1928 roku).

Posiedzenie odbyło się w lokalu Wydziału Zdrowotności Publicznej Magistratu pod przewodnictwem ławnika Wyzd. Zdr. P. p. dr. Al. Margolis, przy trzymającym pióro p. inż. A. Zakrzewskim i w obecności: przedstawiciela Kasy Chorych lekarza naczelnego p. prof. W. Tomaszewicza, delegatów Wyzd. Zdr. Publ. Magistratu p. dr. E. Mittelstaedta i p. naczelnika S. Kempnera, delegatów Robotniczego Wydziału Wychowania Dziecka i Opieki nad Niem p. dr. J. Szustrowej i p. St. Kowala, przedstawiciela Sekcji walki z gruźlicą p. dr. S. Sterlinga.

Posiedzenie zaigł przewodniczący p. dr. Margolis i postawił na porządek dzienny sprawy:

1. Statut Rady Naczelnej,
2. Sprawę druków wzgl. schematów dla użytku zjednoczonych pod egidą Rady przychodni.

Pan profesor dr. Tomaszewicz poruszył na wstępie sprawę zajęcia przez Radę Naczelną stanowiska względem środowisk gruźliczych w pow. łódzkim, w związku z tem, że Kasa Chorych m. Łodzi ma pod swoją pieczęć też i powiat, a nie tylko m. Łódź. Po wymianie zdań uznano za słuszny pogląd, iż Rada powinna być w kontakcie z powstającymi na terenie powiatu poradniami, dawać inicjatywę tworzenia ich, oraz być tych poradni przeciwgruźliczych i pokrewnych instytucyj doradczynią.

1. Przy omawianiu projektu statutu Rady Naczelnej, przedstawionego przez p. dr. Al. Margolis, zmian większych w tym projekcie nie poczyniono, z wyjątkiem punktów pierwszego i trzeciego. W punkcie pierwszym przychylnie się do wniosku p. prof. dr. Tomaszewicza, aby Rada Naczelna Walki z Gruźlicą objęła kierownictwo nad całokształtem walki

z gruźlicą, a więc nie tylko w kierunku profilaktycznym, lecz i leczniczym. Wobec tego jednak, że zadaniem poradni przeciwgruźliczej jest profilaktyka społeczna — w dalszych dopiero planach działalności swej Rada może zająć się też organizacją i zastosowaniem leczenia. Omawiając punkt trzeci projektu statutu, przyjęto poprawkę p. prof. dr. Tomaszewicza, aby Kasa Chorych zgłaszała ogniska gruźlicze bezpośrednio do centralnej kartoteki Rady, a nie pośrednio zgłaszając do poszczególnych poradni, jak było w projekcie początkowym.

Uzgodniony statut Rady Naczelnej Walki z Gruźlicą został przez obecnych zatwierdzony i składa się z 12 następujących punktów:

1) Rada Naczelna Walki z Gruźlicą na terenie m. Łodzi obejmuje ogólne kierownictwo nad całokształtem walki z gruźlicą na terenie miasta, zarówno w zakresie zapobiegania jak i leczenia.

2) W skład Rady wchodzi: po 2 przedstawicieli Wydz. Zdr. Publ. Magistratu m. Łodzi, Kasy Chorych i Robotniczego Wydziału Wychowania Dziecka pod przewodnictwem Przewodniczącego Wydziału Zdrow. Publ. Rada posiada stałego sekretarza w osobie kierownika Sekcji walki z gruźlicą Wydz. Zdrow. Publ.

3) Rada prowadzi na podstawie przez siebie ułożonych kart statystycznych kartotekę ognisk gruźliczych i sprawuje kontrolę opieki nad nimi ze strony poszczególnych poradni, prowadzących akcję zapobiegawczą przeciwgruźliczą. Akcję zapobiegawczą prowadzą poradnie Sekcji walki z gruźlicą Magistratu i Robotniczego Wydziału Wychowania Dziecka. Akcję tę rozwijają te poradnie również i w stosunku do ognisk gruźliczych, stwierdzanych przez przychodnie Kasy Chorych, wzamian czego Kasa Chorych okazuje tym poradniom pomoc materialną na podstawie wzajemnych umów. Ogniska gruźlicze stwierdzane w przychodniach Kasy Chorych zgłaszane są bezpośrednio do centralnej kartoteki Rady.

4) Rada prowadzi statystykę gruźlicy na terenie m. Łodzi.

5) Poradnie przeciwgruźlicze Magistratu i Rob. Wydz. Wych. Dziecka składają Radzie 3-miesięczne sprawozdania ze swej działalności.

6) Rada decyduje o jednolitym sposobie postępowania przez wszystkie poszczególne poradnie w zakresie zapobiegawczym.

7) Rada reguluje wzajemne stosunki między poszczególnymi poradniami.

8) Rada wskazuje lub zatwierdza punkty powstania nowych poradni.

9) Rada prowadzi ewidencję szpitalnych i sanatoryjnych łóżek dla chorych gruźliczych na terenie m. Łodzi.

10) Rada opiniuje, projektuje i występuje z wnioskami o tworzenie nowych oddziałów szpitalnych, sanatoryjnych i poradni przeciwgruźliczych.

11) Posiedzenia Rady zwołuje przewodniczący co najmniej raz na 3 miesiące. Posiedzenia są prawomocne bez względu na liczbę obecnych.

12) Siedzibą biura Rady jest Sekcja walki z gruźlicą Magistratu m. Łodzi.

II. Przy omawianiu drugiego punktu porządku dziennego wyłoniła się dłuższa dyskusja. Wybrano komisję w osobach p. dr. Sterlinga i p. dr. Szustrowej dla opracowania wzorów tych druków, które będą wspólne dla wszystkich poradni.

SPRAWOZDANIE

Wydziału Kanalizacji i Wodociągów Magistratu m. Łodzi za rok 1927.

1. *Komitet Budowy Kanalizacji i Wodociągów m. Łodzi.*

Skład Komitetu na początku roku 1927 był następujący: Przewodniczący mecenas J. Stypułkowski, członkowie: ś. p. prezydent M. Cynarski, wiceprezydent inż. W. Wojewódzki, wiceprezydent W. Groszkowski. Radni: pp. I. Geppert, A. Knor, S. Rapalski, J. Rozenblat i obywatele: M. Kornbaum i G. Klukow.

Zmiany: Z Komitetu ubył w dniu 14. 4. 1927 r. zmarły śmiercią tragiczną ś. p. prezydent M. Cynarski; na trzecie miejsce wakujące dla obywatela miasta, zaprosiła Rada Miejska w dniu 15. 5. 1927 r. p. T. Walczakowskiego.

W powyższym składzie Komitet odbył 3 posiedzenia plenarne, 4 posiedzenia Komisji Finansowej Komitetu Budowy i 1 posiedzenie Komisji Bilansowej dla zatwierdzenia bilansu Wydziału za r. 1926.

Głównem zadaniem Komit. było kierowanie zasadniczymi sprawami budowy, w szczególności finansowymi, budżetowymi, handlowymi, robotniczymi i akceptowanie zamierzeń techniczno-budowlanych Wydziału.

Z chwilą wyboru nowych władz miejskich Komitet w powyższym stanie in gremio przestał istnieć, a nowy Magistrat i Rada Miejska wybrały nowych członków Komitetu: p. Prezydenta B. Ziemięckiego, wiceprezydentów: St. Rapalskiego i dr. Wielińskiego, radnych: pp. J. Danielewicz, G. Ewalda, S. Milmana, inż. W. Wojewódzkiego, dr. J. Rozenblata, oraz obywateli: pp. inż. L. Szustera i A. Walczaka.

Przewodniczącym Komitetu został p. prezydent B. Ziemięcki. Zastępcą przewodniczącego wiceprezydent dr. Wieliński, członkiem dyżurującym p. inż. L. Szuster.

Nowy Komitet odbył 1 posiedzenie plenarne w dniu 17. 12. 1927 r., na którym nastąpiło ukonstytuowanie się, oraz obradowano nad sprawami budżetowymi na rok 1928, zamówień na materiały, połączeń kanalizacyjnych i omówiono całokształt zagadnienia finansowego budowy kanalizacji. W dniu 22. 12. 1927 r. odbyło się posiedzenie Komisji Finansowej, która w dalszym ciągu obradowała nad sprawami budżetowymi Wydziału.

2. *Ogólny przegląd robót za lata 1925, 26 i 27.*

Pierwsze trzy lata robót kanalizacyjnych wykazały miastu zdecydowaną wolę samorządu — wykonania kanalizacji miejskiej. Roboty zostały rozplanowane na okres 8 do 10 letni, zgodnie z wymaganiami technicznymi i koniecznością regulowania tempa robót do środków finansowych, oraz żywego ruchu ulicznego miasta. Program ubiegłych trzech lat został wykonany w zupełności i zasadnicze roboty dla odwodnienia miasta są na ukończeniu, tak że w roku 1928 będzie kanalizacja śródmieścia normalnie uruchomiona i dalsze lata będą zgodnie z programem obejmowały rozbudowę północnej i południowej części sieci miejskiej.

Tablica Nr. 1 wykazuje szczegółowo kanały wykonane w latach 1925, 1926 i 1927 w obrębie ulic: Kopernika—Żeromskiego—Nawrot—Kilińskiego — Przejazd — Piotrkowska — Zielona — Gdańska — 6-go Sierpnia — Kolej Kaliska, porównując ilości wykonane z projektem Sir W. H. Lindley'a.

TABLICA Nr. 1.

Zestawienie porównawcze ilości kanałów wykonanych w latach 1925, 1926, 1927 z projektowanymi dla I Serji robót kanalizacyjnych, względem długości i kubatury (w świetle)

| RODZAJ KANAŁU | Powierzchnia przekr. m ² | Projekt I Serji robót obejmuje: | | | | Wykonano w latach 1925, 1926 i 1927 | | | |
|---|-------------------------------------|---------------------------------|------------|----------------------------|------------|-------------------------------------|-------------|----------------------------|-------------|
| | | metrów bieżących | % | Kubatury metrów sześcienn. | % | metrów bieżących | % | Kubatury metrów sześcienn. | % |
| I. Kanały murowane. | | | | | | | | | |
| a) Profil jajowy | | | | | | | | | |
| Kl. I średn. 60 x 110 cm. | 0,50 | 17,321 | | 8,861 | | 998 | | 449 | |
| " II " 70 x 125 " | 0,67 | 12,638 | | 8,467 | | 2,482 | | 1,663 | |
| " III " 80 x 140 " | 0,86 | 5,105 | | 4,390 | | 1,091 | | 938 | |
| " IV " 90 x 160 " | 1,10 | 6,814 | | 7,495 | | 2,191 | | 2,410 | |
| " V " 100 x 175 " | 1,34 | 4,159 | | 5,573 | | 976 | | 1,308 | |
| " VI " 100 x 190 " | 1,49 | 470 | | 700 | | — | | — | |
| " VI " 110 x 190 " | 1,61 | 5,327 | | 8,576 | | — | | — | |
| " VII " 110 x 205 " | 1,77 | 380 | | 673 | | — | | — | |
| " VII " 120 x 200 " | 1,86 | 2,559 | | 4,760 | | 900 | | 1,674 | |
| " VIII " 120 x 215 " | 2,04 | 253 | | 516 | | 252 | | 514 | |
| " VIII " 130 x 210 " | 2,12 | 1,028 | | 2,179 | | 565 | | 1,198 | |
| " IX " 140 x 220 " | 2,40 | 1,700 | | 4,080 | | — | | — | |
| " X " 150 x 230 " | 2,69 | 1,895 | | 5,098 | | — | | — | |
| " XI " 160 x 240 " | 3,00 | 640 | | 1,920 | | — | | — | |
| " XII " 170 x 250 " | 3,32 | 960 | | 3,187 | | — | | — | |
| " XIII " 180 x 260 " | 3,66 | 490 | | 1,793 | | — | | — | |
| Razem profil I | — | 61,739 | 100 | 68,268 | 100 | 9,455 | 15,3 | 10,154 | 14,7 |
| b) Profil gruszkowy | | | | | | | | | |
| średn. 120 x 150 cm. | 1,41 | 1,245 | | 1,755 | | 1,409 | | 1,987 | |
| " 150 x 187,5 " | 2,20 | 4,120 | | 9,064 | | 720 | | 1,584 | |
| " 200 x 250 " | 3,92 | 2,530 | | 9,919 | | 2,011 | | 7,883 | |
| " 250 x 300 " | 5,89 | 2,170 | | 12,781 | | 2,070 | | 12,192 | |
| Razem profil G | — | 10,065 | 100 | 33,518 | 100 | 6,210 | 62,1 | 23,646 | 70,6 |
| c) Profil dzwoniowy | | | | | | | | | |
| średn. 180 x 200 cm. | 2,33 | 878 | | 2,046 | | — | | — | |
| " 200 x 200 " | 2,68 | 100 | | 268 | | 100 | | 268 | |
| " 200 x 230 " | 3,02 | 230 | | 695 | | — | | — | |
| " 240 x 240 " | 4,05 | 549 | | 2,223 | | 167 | | 676 | |
| " 260 x 260 " | 4,53 | 290 | | 1,314 | | 280 | | 1,268 | |
| " 320 x 320 " | 6,98 | 300 | | 2,094 | | — | | — | |
| Razem profil Dz | — | 2,347 | 100 | 8,640 | — | 547 | 23,4 | 2,212 | 25,7 |
| Razem kanałów murowanych | — | 74,151 | 100 | 110,426 | 100 | 16,212 | 21,8 | 36,012 | 32,6 |
| II. Kanały kamionkowe | | | | | | | | | |
| Profil rurowy średnicy 25 cm. | 0,05 | 3,355 | | 168 | | 207 | | 10 | |
| " 30 " | 0,07 | 6,129 | | 429 | | 1,829 | | 128 | |
| " 35 " | 0,10 | 11,473 | | 1,147 | | 733 | | 73 | |
| " 40 " | 0,13 | 6,178 | | 803 | | 781 | | 102 | |
| " 45 " | 0,15 | 17,494 | | 2,624 | | 3,194 | | 479 | |
| Razem kanałów kamionkowych | — | 44,629 | 100 | 5,171 | 100 | 6,744 | 15,1 | 792 | 15,3 |
| Ogółem | — | 118,780 | 100 | 115,597 | 100 | 22,955 | 19,3 | 36,804 | 31,5 |
| Do powyższych kanałów dochodzą wykonane w latach 1924, 1925 i 1926. | | | | | | | | | |
| 1) Kanał burzowy średn. 320 x 200 cm.* Pow. przekr. m ² 4,91 | | | | | | 112 | | 550 | |
| 2) Rów wylotowy do rzeki Neru | | | | | | 1,797 | | | |
| 3) Regulacja rzeki Karolewki na długości. | | | | | | 807 | | | |
| Razem kanałów dodatkowych | | | | | | 2,716 | | | |
| Razem | | | | | | 25,672 m.b. | | | |

Projekt przewiduje wykonanie 118.780 m. b. kanałów ogólnej kubatury (pojemności) — 115.597 m³. Wykonano w ubiegłych trzech latach z programu projektowanego 22.956 m. b. równych 19,3% długości, o kubaturze 36.804 m³ wynoszących 31,5% pojemn. Niezależnie od powyższego, wykonano dodatkowych kanałów 2.716 m. b. i rozwinięto w wysokim stopniu budowę Stacji Oczyszczania Ścieków na Lublinku.

Porównując kosztorys ogólny projektu z kosztami wykonania, otrzymujemy następujące, ogólne i przybliżone cyfry:

Kosztorys całego projektu I Serji Robót 46.000.000.— zł., koszty budowy 1925/27 — zł. 14.000.000.— wynoszących 30,5% kosztorysu, a zatem mniej więcej zgodnych z pojemnością wykonanych kanałów (31,5%).

Na zasadzie wyników dotychczasowych trzech lat można przewidywać, że jeżeli roboty będą nadal prowadzone w dotychczasowych warunkach, I Serja robót będzie ukończoną zupełnie w czasie 5—7 lat i kosztorys projektodawcy Sir Lindley'a będzie w ogólnych zasadach utrzymany.

3. Rozpoczęcie eksploatacji kanałów.

Jednocześnie z prowadzoną budową rozpoczęto w lipcu 1927 r. częściową eksploatację dotychczas wybudowanej sieci kanałów. W tym celu dano odpływ kanałom przez burzowiec i rz. Karolewkę, a równomiernie ustawiano studzienki uliczne (w liczbie 39 do 31. 12. 1927 r.) odprowadzające wody deszczowe z ulic miejskich.

W jesieni 1927 r. Wydział rozpoczął udzielanie zezwoleń na połączenia domowe, narazie w niewielkiej ilości.

Po wybudowaniu i uruchomieniu Stacji Oczyszczania Ścieków na Lublinku, przewidywanego w 1928 r., będą domy na skanalizowanych ulicach bez ograniczeń przyłączane i kanalizacja w śródmieściu m. Łodzi, będzie najzupełniej normalnie funkcjonowała.

4. Wykonanie i przebieg robót w 1927 roku.

Tablica Nr. 2 jest wykazem robót kanałowych w roku 1927, bez wykazu robót na Stacji Oczyszczania ścieków.

Wybudowano ogółem 8.876.06 m. b. kanałów, z czego kolektorów 2.122.29 m., kanałów murowanych ulicznych 2.300.96 m., kanałów rurowych ulicznych 2.198.73 m. i 2.256.08 m. rowów i regulacji rzek. W tę ostatnią cyfrę wchodzi rów wylotowy do rz. Neru długości ok. 1.800 metrów.

Jak z tablicy wynika wykonano ogółem — 8.876 m. b. zamiast projektowanych 8.611 m. Zmiany jakie zaszły w programie i planie robót, były wywołane koniecznością dostosowania budowy, do możliwości uzyskania terenów pod kanały i z drugiej strony do programu innych budowli użyteczności publicznej na ulicach miasta np. tramwajów.

Przebieg robót na Odcinkach Budowy.

Odcinek I wykonał część kolektora głównego, regulację Karolewki, budowę rowu wylotowego do Neru i zajmował się głównie budową gmachu Stacji Oczyszczania Ścieków na Lublinku, gdzie wykonano fundamenty, kanały doprowadzające do wyławiaczy piasku, komorę zasuw i rozgałęzienie. Budowa Kolektora i Stacji odbywała się w dobrych warunkach, natomiast regulacja Karolewki i budowa rowu wylotowego do Neru w nadzwyczajnie trudnych warunkach terenowych, zaostrzonych jeszcze przez silne ulewy i zalewy wody.

Wykonanie robót w roku 1927.

| Odcinek budowy | Położenie kanału | Przewidziano w programie robót na rok 1927 | | Wykonano w roku 1927 | | | | |
|----------------|---|--|--|--|-------------------------------------|--------------------------------------|------------------------|----------------------------------|
| | | Wymiar kanału | Długość m. p. | Wymiar kanału | Kolektorów | Kan. mur. ulicznych | Kan. rur. wych uliczn. | Regulacje rzek, row. dług. m. p. |
| | | | | | dług. m. p. | dług. m. p. | dług. m. p. | dług. m. p. |
| I | 1) Rów odpływowy od St. Ocz. Ścieków do rz. Neru 2) Kanały doprowadzające do wylawiaczy piasku w Stacji Oczyszcz. komora zasuw i rozgałęzienie 3) Regulacja Karolewki*) 4) Kolektor Główny od Stacji do robót Odc. III-go Kolektor Główny od robót Odcinka III-go do Gł. połączenia Kolektor Główny od robót I-go Odc. do robót II-go Odc. | 2,00 x 2,50 m. Gr. 200 x 250 cm. nieprzewidziano Gr. 250 x 300 cm. Gr. 250 x 300 cm. Gr. 250 x 300 cm. Dz. 240 x 240 cm. J. 130 x 210 cm. J. 120 x 200 cm. nieprzewidziano | 2000 50 — 157 950 950 700 564 360 — | Ofwarty kształtu trapezoidalnego Gr. 200 x 250 cm. — Gr. 250 x 300 cm. Gr. 250 x 300 cm. Gr. 250 x 300 cm. Dz. 240 x 240 cm. J. 130 x 210 cm. J. 120 x 200 cm. J. 120 x 200 cm. D. — 45 cm. średn. D. — 30 cm. średn. D. — 45 cm. średn. D. — 45 cm. średn. nie wykonano nie wykonano | 51,96 150,00 962,20 958,13 | 137,49 564,82 359,70 211,31 | 1796,90 459,18 | Regulacje rzek, row. dług. m. p. |
| II | Kanał na ul. Nowotowarowej, od Karolewskiej do 6-go Sierpnia**) | Dz. 240 x 240 cm. | 700 | Dz. 240 x 240 cm. | | | | |
| III | Kanał na ul. 6-go Sierpnia, od Nowotowarowej do przedf. Łąkowej | J. 130 x 210 cm. | 564 | J. 130 x 210 cm. | | 137,49 | | 137,49 |
| IV | Kanał na ul. 6-go Sierpnia, od przedf. Łąkowej do 28 p. Strz. Kan. Zielonej**) | J. 120 x 200 cm. | 360 | J. 120 x 200 cm. | | 564,82 | | 564,82 |
| | Kanał na ul. Leszno, od 6-go Sierpnia do Zielonej**) | nieprzewidziano | — | nieprzewidziano | | 359,70 | | 359,70 |
| | Kanał na ul. Lipowej, od 6-go Sierpnia do Andrzeja | D. — 45 cm. średn. | 360 | D. — 45 cm. średn. | | 211,31 | 359,25 | 211,31 |
| | Kanał na ul. Lipowej, od 6-go Sierpnia do Zielonej****) | nieprzewidziano | — | nieprzewidziano | | | 359,25 | |
| V | Kanał na ul. Żeromskiego, od 6-go Sierpnia do Andrzeja | D. — 45 cm. średn. | 360 | D. — 45 cm. średn. | | | 202,94 | |
| | Kanał na ul. Gdańskiej, od 6-go Sierpnia do Andrzeja | D. — 45 cm. średn. | 360 | D. — 45 cm. średn. | | | 359,17 | |
| | Kanał na ul. Wólczańskiej, od 6-go Sierpnia do Andrzeja | D. — 45 cm. średn. | 360 | D. — 45 cm. średn. | | | 352,62 | |
| | Kanał na Al. Kościuszki I, od 6-go Sierpnia do Andrzeja | D. — 45 cm. średn. | 360 | D. — 45 cm. średn. | | | | |
| | Kanał na Al. Kościuszki I, od 6-go Sierpnia do Andrzeja | D. — 35 cm. średn. | 360 | D. — 35 cm. średn. | | | | |

| | | | | |
|--|--------------------|------|--------------------|---------|
| 5) Kanał na Al. Kosciuszki II, od 6-go Sierpnia do Andrzeja | D. — 40 cm. średn. | 360 | nie wykonano | |
| 6) Kanał na ul. 6-go Sierpnia, od Gdańskiej do Al. Kosciuszki***) | nieprzewidziano | | J. 80 x 140 cm. | 315,38 |
| 7) Kanał na ul. 6-go Sierpnia, od Al. Kosciuszki do Piotrkowskiej****) | " | | J. 70 x 125 cm. | 184,56 |
| 8) Kanał na ul. Traugutta, od Piotrkowskiej w kier. Sienkiewicza | " | | J. 70 x 125 cm. | 8,50 |
| 9) Kanał na ul. Zielonej, od Gdańskiej w kier. Małej****) | " | | J. 60 x 110 cm. | 7,00 |
| 10) Kanał na ul. Zielonej, od pos. Nr. 9 do ul. Zeromskiego***) | " | | D. — 30 cm. średn. | 205,13 |
| 11) Kanał na ul. Zielonej, od Zeromskiego do ul. Leszno****) | " | | J. 60 x 110 cm. | |
| 12) Kanał na ul. Piotrkowskiej, od 6-go Sierpnia do Andrzeja | D. — 30 cm. średn. | 360 | D. — 30 cm. średn. | 359,81 |
| 13) Kanał na ul. Piotrkowskiej, od Traugutta do Moniuszki | D. — 45 cm. średn. | 78 | D. — 45 cm. średn. | 81,61 |
| 14) Kanał na ul. Piotrkowskiej, od Moniuszki do Przejazdu | D. — 30 cm. średn. | 282 | D. — 30 cm. średn. | 278,20 |
| | | 8611 | | 2198,73 |
| | | | | 2300,96 |
| | | | | 2122,29 |
| | | | | 2256,08 |

Zestawienie porównawcze.

| | | | |
|---|------------|------------------------|------------------------|
| Przewidziano w programie robót na 1927 r. | Kolektorów | 2107 m. b. | Wykonano 2122,29 m. b. |
| Kanałów murowanych ulicznych | 1624 " | " | 2300,96 " |
| Kanałów rurowych ulicznych | 2880 " | " | 2196,73 " |
| Rowów i regulacji rzek | 2000 " | " | 2256,08 " |
| Ogółem projektowano na 1927 r. | 8611 m. b. | Wykonano 8876,06 m. b. | |

UWAGI:

- *) Regulacja Karolewki była robotą dokończoną z programu 1926 roku, przerwana w grudniu z powodu silnych mrozów.
- **) Kanał na ul. Nowotowarowej nie mógł być wybudowanym z powodu niemożności uzyskania prawa budowy, od właścicieli terenów tej ulicy.
- ***) W zamian kanału na ul. Nowotowarowej wykonano kanały w pozycjach: V — 7, 8, 9, 10 i 11 na ulicach, gdzie miała być budowana linja tramwajowa Nr. 17, oraz na Odcinkach IV — 1, 4 i V — 6 dla uzupełnienia i związania istniejącej sieci.

Odcinki II i III wykonały budowę głównego kolektora 250/300 cm. średn. dług. ok. 1.900 m. b. w głębokościach sięgających 10—12 m. pod powierzchnią ziemi, w trudnym bagnistym terenie. Robota była trudna i poważna, została jednakże wykonana terminowo i dobrze.

Odcinki IV i V wykonały kanały w mieście, pomiędzy ulicami Nowotowarową, 6-go Sierpnia, Zieloną i Piotrkowską. Roboty wogóle były prowadzone w korzystnych warunkach, jedynie na ul. Nowotowarowej i na Pl. Hallera napotkano na trudności, miejscami nawet bardzo poważne, z powodu wielkich ilości wód podskórnych.

5. Dział Konserwacji Starych Kanałów ulicznych.

| | Kanały muruwane | Kanały betonowe | Kanałów drewnia- nych i rowów regulowanych | Studzien- ki uliczne | Połącze- nia domowe |
|------------------------|--------------------|--------------------|--|----------------------------|---------------------------|
| Ilość na 1.I 1927 r. | 2.087 m.b. | 15.985 m.b. | 10.910 m.b. | 189 szt. | 111 szt. |
| Wybudowano w 1927 r. | 143 " | 1.585 " | 480 " | 37 " | 7 " |
| Razem na 31.12 1927 r. | 2.230 m.b. | 17.570 m.b. | 11.390 m.b. | 226 szt. | 118 szt. |

Powyższe ogólne cyfry, zamykające się długością sieci starych kanałów miejskich przekraczającą 30.000 metrów wskazują dobitnie, że mimo niedostatecznego ich przekroju i niezupełnej użyteczności, utrzymanie i konserwowanie tej sieci jest konieczne, szczególnie ze względów odwodnienia miasta i odprowadzenia ścieków rynsztokowych.

W miarę uruchomienia nowych kanałów na ulicach gdzie leżą stare, zostaną one kasowane, a nieruchomości przyłączone do nowej sieci.

6. Dział Gospodarczy.

Dział Gospodarczy zajmował się następującymi czynnościami:

- 1) Wyładunek i przyjmowanie materiałów.
- 2) Wywózka materiałów na roboty trakcją mechaniczną i konną.
- 3) Roboty kamieniarskie.
- 4) Roboty warsztatowe.
- 5) Różne.

a) *Wyładunek i przyjmowanie materiałów budowlanych* dokonywany był przez specjalne brygady akordowe, których wynagrodzenia były stosowane do gatunków materiałów i czynności związanych z trudnościami jego wyładunku oraz zamagazynowania.

Na dział Gospodarczy nadeszło w roku sprawozdawczym 1.648 wagonów kolejowych, zawierających ogółem 27.260 tonn materiałów, mianowicie:

| | | | | |
|------------------|---|---------------|---|-------------|
| Cegły | — | 1.368 wagonów | — | 23.170 tonn |
| Cementu | I | 123 | — | 1.850 " |
| Kamionek | I | 66 | — | 1.020 " |
| Błoków piaskowc. | — | 25 | — | 250 " |
| Drzewa | — | 36 | — | 610 " |
| Sączków | — | 7 | — | 90 " |
| Wapna | — | 8 | — | 80 " |
| Węgla | — | 10 | — | 140 " |
| Różnych | — | 5 | — | 50 " |
| Razem j. w. | — | 1.648 wagonów | — | 27.260 tonn |

Analogiczne cyfry wyniosły

| | | | | |
|-------------|---|---------------|---|-------------|
| w roku 1925 | — | 1.980 wagonów | — | 29.160 tonn |
| „ 1926 | — | 1.672 „ | — | 25.500 „ |

Poważną trudnością w utrzymaniu sprawności wyładunku była nierównomierność ilości nadchodzących wagonów w poszczególnych miesiącach.

| | | | | |
|-------------|---|-------------|---|------------|
| Styczeń | — | 152 wagonów | — | 2.680 tonn |
| Luty | — | 48 „ | — | 730 „ |
| Marzec | — | 75 „ | — | 1.350 „ |
| Kwiecień | — | 78 „ | — | 1.420 „ |
| Maj | — | 95 „ | — | 1.740 „ |
| Czerwiec | — | 162 „ | — | 2.940 „ |
| Lipiec | — | 153 „ | — | 2.450 „ |
| Sierpień | — | 339 „ | — | 5.320 „ |
| Wrzesień | — | 293 „ | — | 3.630 „ |
| Październik | — | 195 „ | — | 3.090 „ |
| Listopad | — | 31 „ | — | 1.420 „ |
| Grudzień | — | 27 „ | — | 420 „ |

Razem — 1.648 wagonów — 27.260 tonn

Dla wyładowania powyższych 27.260 tonn zużyto 30.484 godziny pracy w roku. Przeciętna wydajność wyniosła na robotnika i godzinę 900 kg. wyładunku.

b) *Wywózkę materiałów na roboty*, trakcją mechaniczną i konną dokonywano dla materiałów budowlanych jak cegła, cement, kamionki i t. p. z Magazynu Centralnego przy ulicy Wierzbowej 52, piasek wywożono z kopalni na Lublinku, żwir i balast z kopalni na t. zw. górze Justa, gruz z Górnego Rynku. Do wywózki materiałów należały ogółem trzy czynności t. j. naładunek na wagonetki, względnie furmanki lub platformy, przewóz do miejsca robót i wyładunek tamże.

Przewozu piasku z kopalni na Polesiu Konstantynowskiem dokonywał Dział Budowy Kanałów we własnym zakresie.

Ogólna ilość dostarczonych materiałów na roboty wyniosła w roku sprawozdawczym 39.000 tonn przy 30.900 zużytych na wyładunek godzin roboczych. Wydajność jednej robotniko-godziny była przeciętnie 1.250 kg.

W roku 1925 dostarczono na roboty 25.710 tonn, w roku 1926 — 32.400 tonn.

Wywózka opłacana była dla trakcji mechanicznej wyłącznie w akordzie, dla trakcji konnej systemem mieszanym, jednakże w przeważającej mierze też akordowym.

c) *Roboty kamieniarskie* były prowadzone dla obróbki bloków piaskowcowych przeznaczonych dla połączeń kanałowych, włazów i t. p. W roku 1927 obrabiono ogółem 85 m³ piaskowca zużywając na ten cel 6.640 godzin roboczych. Robota była wykonaną całkowicie na akord.

d) *Roboty warsztatowe* miały na celu utrzymanie i konserwację posiadanego inwentarza roboczego, względnie jego dopełnianie. Roboty są prowadzone w stolarni, ciesielni, ślusarni, kuźni i w warsztacie elektromonterskim.

e) *Różne roboty*. Do nich należały drobne roboty budowlane na Magazynie Centralnym, utrzymanie i konserwacja, względnie przekładanie tów kolejkowych, obsługa magazynów, biura i t. p.

7. Stan zatrudnienia.

a) Urzędnicy Wydziału.

W dniu 1 stycznia 1927 r. stan urzędników Wydziału wynosił 41 urzędników, w ciągu roku zwolniono z różnych przyczyn trzech; przyjęto sześciu, tak że na dzień 31. 12. 1927 r. Wydział zatrudnił ogółem 44 pracow.

Personel Wydziału dzielił się jak następuje:

| | | | |
|---|---|----|--------|
| I. Biuro Główne: Nacz. Inżynier i Zast. Nacz. Inż. | — | 2 | urzęd. |
| a) Sekretarjat | — | 5 | " |
| b) Buchalterja | — | 5 | " |
| c) Biuro Techniczne | — | 7 | " |
| II. Dział Gospodarczy (Magazyny, warszt. i transp.) | — | 8 | " |
| III. Dział Budowy Kanałów ulicznych | — | 12 | " |
| IV. Inspekcja Sieci kanalizacyjnej | — | 1 | " |
| V. Kontrola (z ramienia Magistratu m. Łodzi) | — | 1 | " |
| VI. Dział Konserwacji Starej Sieci kanalizacyjnej | — | 3 | " |
| Razem j. w. | — | 44 | urzęd. |

b) Robotnicy Wydziału.

Liczba zatrudnionych robotników w Wydziale wahała się w miarę natężenia pracy i składała się z dwóch kategorii: dniówkowych i akordowych zgrupowanych w brygady mularskie, ziemne i t. p.

Zestawienie cyfr robotników w poszczególnych miesiącach:

| Miesiące r. 1927 | O g ó ł e m | | Dniówkowych | | Akordowych | |
|-----------------------|-------------|-------|-------------|-------|------------|-------|
| | Liczba | 0/0/0 | Liczba | 0/0/0 | Liczba | 0/0/0 |
| Styczeń | 149 | 100 | 118 | 79 | 31 | 21 |
| Luty | 148 | 100 | 118 | 80 | 30 | 20 |
| Marzec | 454 | 100 | 317 | 70 | 137 | 30 |
| Kwiecień | 1.491 | 100 | 1.050 | 70 | 441 | 30 |
| Maj | 1.742 | 100 | 1.196 | 68 | 546 | 32 |
| Czerwiec | 1.718 | 100 | 970 | 56 | 748 | 44 |
| Lipiec | 1.686 | 100 | 852 | 50 | 834 | 50 |
| Sierpień | 1.574 | 100 | 770 | 49 | 804 | 51 |
| Wrzesień | 1.467 | 100 | 734 | 50 | 733 | 50 |
| Październik | 1.269 | 100 | 593 | 46 | 676 | 54 |
| Listopad | 729 | 100 | 325 | 45 | 404 | 55 |
| Grudzień | 118 | 100 | 108 | 90 | 10 | 10 |

Należy zauważyć, że cyfra robotników akordowych, która w roku 1926 doszła maksymalnie do 38% zatrudnienia, w roku 1927 wyraźnie się zwiększyła, przekraczając 50%; w Wydziale istnieje nadal tendencja, możliwie wielką ilość robót, które się do tego nadają, wykonać jedynie w akordzie, tak że w r. 1928 stosunek akordowej pracy do dniówkowej prawdopodobnie jeszcze się powiększy.

8. Biuro Główne.

a) Sekretarjat.

Sekretarjat Wydziału obejmował swą pracą następujące agendy: sprawy Komitetu Budowy oraz Komisji Finansowej, przyjmowanie napływającej korespondencji, jej załatwianie, redagowanie odpowiedzi i ekspedycję poczty, ewidencję robotników dniówkowych i akordowych w karto-

tece, sprawy personalne urzędników i wypłaty pensji, sprawy urlopowe, redakcja zamówień i umów na dostawy na zasadach konkurencji, wyznaczanie i pobieranie opłat za zatwierdzenie połączeń z nowymi kanałami i za użytkowanie połączeń ze starymi kanałami, sprawy handlowe, konkurencje, dostawy i sprawy robotnicze. Ogółem w ciągu roku 1927 było w Sekretarjacie 4.203 spraw wchodzących i 2.750 wychodzących.

b) *Buchalterja*. Prowadziła zapisy księgowe, kasowość, wypłaty, obliczenia dostawców i t. p.

DOCHODY. Sprawozdanie kasowe za 1927 rok.

| WYSZCZEGÓLNIENIE | Budowa kanalizacji | Utrzymanie starych kanałów | Ogółem |
|--|-----------------------|----------------------------------|--------------|
| A. Kasa Miejska. | | | |
| 1) Z funduszków miejskich | 4,419,000.— | | |
| 2) Z pożyczki państwowej | 260,000.— | | 4,679,000.— |
| B. Wydział. | | | |
| 1) Za połączenia | 55.— | | |
| 2) Zwroty na przywrócenie kredytów | 12,737.50 | | |
| 3) „ z Magistratu na U.S.K. z 1926 r. | | 166,646.74 | 179,439.24 |
| C. Utrzymanie Starych Kanałów. | | | |
| 1) Opłaty kanalizacyjne i połączeniowe | | 25,378.— | |
| 2) Ze zwrotów | | 24 — | 25,402.— |
| D. Depozyty i Różne | 20,705.36 | | 20,705.36 |
| E. Saldo z 31.12 1926 r. | 66,217.88 | | 66,217.88 |
| Razem | 4,778,715.74 | 192,048.74 | 4,970,764.48 |

WYDATKI.

| WYSZCZEGÓLNIENIE | Budowa Kanalizacji | | Utrzymanie starych kanałów | | Ogółem |
|--|--------------------|--------------|-------------------------------|------------|--------------|
| | poszczególne | Razem | poszczeg. | Razem | |
| A. Materiały. | | | | | |
| 1) Dostawcy | 1,194,732.44 | | | | |
| 2) Cła i przewozy kolejowe | 284,613.19 | 1,479,345.63 | | | 1,479,345.63 |
| B. Robocizna. | | | | | |
| 1) Urzęd. Wydz. i D.U.S.K. | 288,725.28 | | 10,574.26 | | |
| 2) Pracown. dniówkowi | 1,138,224.92 | | 99,703.05 | | |
| 3) „ akordowi | 992,333.21 | | 190.— | | |
| 4) Zapom. i gratyfikacje | 345,962.62 | | 16,990.35 | | |
| 5) Przedsięb. za roboty | 333,629.69 | 3,098,875.72 | 14,430.13 | 141,887.79 | 3,240,763.51 |
| C. Zakup gruntów. | | | | | |
| dla kanalizacji | | 105,766.97 | | | 105,766.97 |
| D. Różne. | | | | | |
| Komorne, proc. od pożyczek, opł. rejentalne itp. | | 126,801.94 | | 561.90 | 127,363.84 |
| E. Depozyty. | | 5,830.21 | | | 5,830.21 |
| F. Saldo na 1.1 1928 r. | | 11,694.32 | | | 11,694.32 |
| Razem | — | 4,828,314.79 | — | 142,449.69 | 4,970,764.48 |

c) *Biuro Techniczne* wykonało ogółem 271 rysunków technicznych, mianowicie: plany sytuacyjne, rewizyjne, sieci kanałowej, projekt Stacji Lublinek, plany schematyczne kanałów dla aktów odbiorczych, odrysy sytuacyjne dla połączeń domowych, plany dla zakupu gruntów i t. p.

d) *Roboty pomiarowe.* W roku 1927 wytrasowano osie kanałów na długości 12.000 metrów (22 Odcinki ulic), wykonano precyzyjną niwelację na długości 10.000 metrów i dokonano 30 niwelacyjnych kontroli.

9. Zakup gruntów dla Kanalizacji.

| | | | | | | | |
|--|--|------------------------|-----------------------|------------------------|------------|----------|----------------|
| Rok 1924 | Łódź, ul. Wierzbowa 52, posesja z bud. i boczn. kol. | 1 plac | | | | 1,6127ha | Zł. 121,510.-- |
| Rok 1925 | Kolonja Lublinek | 3 działki | 414,699m ² | Zł. 47,030.-- | | | |
| | Stare Rokicie | 11 działek | 9,447 .. | .. 4,030.-- | 42,4146 .. | .. | 51,060.-- |
| Rok 1926 | Stare Rokicie | 65 .. | | | 3,6957 .. | .. | 12,461.93 |
| Rok 1927 | Stare Rokicie | 9 .. | 2222m ² | .. 88140 | | | |
| | Retkinia | 72 .. | 204298 .. | .. 65564 ⁵⁹ | | | |
| | Kolonja Lublinek | 1 .. | 66600 .. | .. 11988.-- | | | |
| | Chocianowice-La-skowice | 4 .. | 28762 .. | .. 7190 ⁵⁰ | 30,1882 .. | .. | 85,624.49 |
| Ogółem nabyto dla Kanalizacji w latach 1924/1927 | | 166 dział. gruntu pow. | 77ha | 9122m ² | | | Zł. 270,656.42 |

2. Zakup gruntów dla wodociągu:

| | | | | | | |
|----------|----------------------------|--|--|--------------|-----------|----------------|
| Rok 1925 | Tomaszów „Błękitne Źródła” | | | | 21,9481ha | Zł. 95,000.-- |
| | Budy Stokowskie | | | | 3,3592 .. | 6,000.-- |
| | | | | 2 place pow. | 25,3073ha | Zł. 101,000.-- |

10. Kontrola.

Dla kontroli biegu spraw Wydziału, urzęduje stale w Wydziale Kontroler z ramienia Magistratu, dokonujący kontroli bieżącej i mający za główne zadanie: asystowanie przy odbiorze materiałów budowlanych, sprawdzanie ewidencji robotników i t. p. oraz zatwierdzanie zgodności wypłat robotniczych i rachunków dostawców.

Rok 1925. Ogółem sprawdzono:

| | | |
|-------------------------------------|-------------|-------------------|
| Protokółów odbiorczych na materiały | 1.362 sztuk | |
| Listy płacy | 657 .. | Razem 2.019 sztuk |

Rok 1926.

| | | |
|-------------------------------------|-------------|-------------------|
| Protokółów odbiorczych na materiały | 2.353 sztuk | |
| List płacy | 834 .. | |
| Dokumentów do bilansu za 1925 rok | 3.528 .. | Razem 6.715 sztuk |

Rok 1927.

| | | |
|-------------------------------------|-------------|-------------------|
| Protokółów odbiorczych na materiały | 2.724 sztuk | |
| List płacy | 957 .. | |
| Dokumentów do bilansu za 1926 rok | 5.726 .. | Razem 9.407 sztuk |

Oprócz wskazanej powyżej kontroli Magistratu, istnieje w Wydziale bieżąca normalna kontrola służbowa, oraz szczególna, przez delegacje specjalnie upoważnionych urzędników dla dokonywania remanentów materiałowych, asystowania przy wypłatach tygodniowych i t. p. czynności.

SPRAWOZDANIE

Oddziału Szpitalnictwa za m-c marzec 1928 r.

Ruch chorych w szpitalach miejskich i prywatnych.

| Szpitale miejskie | Poz. na I. III. 1928 r. | Poz. na I IV. 1928 r. | Ilość dni szpitalnych |
|------------------------------|----------------------------|--------------------------|--------------------------|
| Radogoszcz | 256 | 258 | 8123 |
| św. Józefa | 143 | 145 | 4745 |
| św. Aleksandra | 89 | 98 | 2971 |
| Marji Magdaleny | 69 | 65 | 2284 |
| Zbiornia Miejska | 59 | 53 | 1830 |
| Chojny | 77 | 80 | 2536 |
| Łągiewniki | 52 | 50 | 1571 |
| Razem | 745 | 749 | 24060 |
| Szpitale prywatne | | | |
| Kochanówka | 292 | 292 | 8695 |
| Kocborów | 188 | 191 | 5921 |
| Warta | 47 | 49 | 1522 |
| Tworki | 18 | 18 | 558 |
| Zakł. dla Epil. | 22 | 23 | 663 |
| Poznańskich | 55 | 47 | 1767 |
| Anny Marji | 69 | 64 | 2021 |
| Zakł. Poł.Ch. Tow.D. | 7 | 21 | 525 |
| " " Żyd. " D. | 35 | 28 | 889 |
| Razem | 733 | 733 | 22561 |
| Ogółem | 1478 | 1482 | 46721 |

Z liczby 1097 chorych przyjętych do szpitali w m. marcu r. b. chorych płatnych było 320 t. j. 30%, a mianowicie na rachunek urzędów państwowych 31, na rachunek gmin zamiejscowych 48, na rachunek Kasy Chorych 186, na rachunek własny 55. Bezpłatnych chorych było 777, t. j. 70%, a mianowicie ubogich stałych mieszkańców m. Łodzi 222, ubogich mieszkańców m. Łodzi przynależnych do gmin zamiejscowych 428, członków Kasy Chorych 127.

Ruch chorych w ambulatorjach miejskich.

| Miejskie | Chrześcijan | Żydów | Razem |
|-----------------------------------|-------------|-------------|--------------|
| I. Ambulator. Miejskie | 344 | 516 | 860 |
| Zgłoszeń powt. | 559 | 1453 | 2012 |
| II. Ambulator. Miejskie | 540 | 286 | 826 |
| Zgłoszeń powt. | 667 | 579 | 1246 |
| Ambulator. Jaglicze | 45 | 26 | 71 |
| Zgłoszeń powt. | 1160 | 1236 | 2396 |
| I. Ambulator. Szk. | 204 | 246 | 450 |
| Zgłoszeń powt. | 269 | 356 | 625 |
| II. Ambulator. Szk. | 138 | 52 | 190 |
| Zgłoszeń powt. | 1103 | 357 | 1460 |
| III. Ambulator. Szk. | 186 | 764 | 950 |
| Zgłoszeń powt. | 215 | 1047 | 1262 |
| Ambulator. Dentystyczne | 141 | 97 | 238 |
| Zgłoszeń powt. | 326 | 349 | 675 |
| Razem | 5897 | 7364 | 13261 |

Sekcja do Walki z Gruźlicą.

W m. marcu r. b. zgłosiło się do Sekcji 1192 osoby, w tem chrześcijan 620, żydów 572, dorosłych 662, dzieci 530. Zbadano klinicznie 994 osoby. Z powyższej liczby zakwalifikowano do szpitala 27, do leczenia ambulatoryjnego 288, do konsultanta sanatorium dla lekko gruźliczych 194, na obserwację szpitalną 28, do kontroli powtórnej 117, do sanatorium letniego dla dzieci szkolnych 139, do uzdrowisk 47, do sanatorium dla pierśiowo chorych w Łagiewnikach 19, do naświetlań lampą kwarcową 24, lampą Kischa 6, do zdjęć röntgenowskich 43. Sekcja tuberkulinowa dokonała zastrzyknięć tuberkulinowych rozpoznawczych 324, leczniczych 50. Stacja światłolecznicza dokonała naświetlań lampami Kischa 208, lampą kwarcową 558, nałożono opatrunków w Sekcji 59. Gabinet röntgenologiczny dokonał prześwietleń 151. Pracownia rozpoznawcza dokonała badań na pałeczki Kocha u 254 chorych, stwierdzono zarazki u 19 chorych, nie stwierdzono u 235. Badań krwi na odczyn Biernackiego 680, sanitarjuszka dokonała wywiadów w mieszkaniach chorych 199, ogólna suma świadczeń i zabiegów w Sekcji 3900.

Prosektorjum Miejskie.

W m. marcu r. b. przywieziono zwłok 17, wykonano sekcji klinicznych 4, sekcji sądowych 4, oględzin zwłok 13, rozbiórów histopatologicznych 23.

Miejska Apteka Szpitalna.

W m. marcu r. b. wydała artykułów pojedynczych 2962, recept złożonych 2596.

Miejski Oddział Przewozu Chorych.

W m. marcu r. b. wysłano karetki do 279 osób, przewieziono 254, zwłok zmarłych 8, nie przewieziono 17 zwłok zmarłych.

Miejskie Pogotowie Ratunkowe.

W m. marcu r. b. ogółem wezwań było 466, w tem od godz. 9 r. do 9 wiecz. 318, od 9 wiecz. do 9 rano 148. Na stację zgłosiło się osób 39, wyjazdów 427, odwołano 19, nie zastano 11, odmówiono pomocy 10. Udzielono pomocy ogółem 426, w tem mężczyzn 204, kobiet 183, dzieciom do lat 15 — 39. Przyczyny wypadków: uderzenia, upadki i poranienia 114, najechania i przejech. 32, rozprawy nożowe 19, zamachy samob. i samobójstwa 19, zaccadzenia 14, odmrożenia 10, zatrucia alkoholem 4, nędzka 6, inne 208.

OKÓLNIK Nr. 21.

W załączeniu przesyłamy do wiadomości i zastosowania się Tymczasową instrukcję w sprawie opłat miejskich, osiągniętych ze sprzedaży znaczków, kwitarjuszów, formularzy i t. p., zatwierdzoną uchwałą Magistratu Nr. 423 z dnia 15 maja 1928 roku.
Łódź, dnia 6 czerwca 1928 r.

Wice-Prezydent

(—) Dr. Wieliński

Dyrektor Zarządu Miejskiego

(—) J. Zalewski

TYMCZASOWA INSTRUKCJA

w sprawie opłat miejskich, osiągniętych ze sprzedaży znaczków, kwitarjuszów, formularzy i t. p.

§ 1. Piecza nad drukami opłat miejskich, jako to: marek, znaczków, kwitarjuszów, blankietów, formularzy, cenników, biletów wolnego wejścia i t. p. należy do Wydziału Finansowego.

§ 2. Zainteresowane Wydziały zgłaszają do Wydziału Finansowego zapotrzebowania na druki, podając ich treść, ilość, jakość, jako też kolor, przynajmniej na miesiąc przed terminem, na jaki są im potrzebne.

§ 3. Druki zamawia Wydział Finansowy w porozumieniu z Wydziałem Gospodarczym.

§ 4. Druki odbija się w drukarni pod kontrolą Wydziału Finansowego. Wszelka makulatura, jak i arkusze próbne, są kasowane względnie niszczone na miejscu w obecności delegowanych urzędników przy równoczesnem sporządzeniu protokołu. Klisze względnie kamień litograficzny stają się własnością miasta i zostają przechowywane w Skarbcu.

§ 5. Odbiór zamówionych druków odbywa się komisyjnie w obecności przedstawicieli Wydziału Finansowego, Wydziału Gospodarczego i Wydziału zainteresowanego. Protokół przyjęcia zostaje sporządzony w 3-ch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje Wydział Prezydjalny, drugi — Wydział Finansowy, trzeci — Wydział zainteresowany.

§ 6. Odebrane druki zostają zmagazynowane w Wydziale Finansowym, który prowadzi dokładną ich ewidencję.

§ 7. Wydział Finansowy wydaje znaczki, kwitarjusze i t. p. Wydziałom na podstawie każdorazowego piśmiennego zapotrzebowania.

§ 8. Wszelkie kwitarjusze są ważne, o ile druga względnie trzecia część kwitu, wydawana stronom, jest zaopatrzona w odcisk stempla Wydziału Finansowego Magistratu miasta Łodzi, lub jest parafowana tym stemplem; dotyczy to również wszelkich blankietów, formularzy, cenników, biletów wolnego wejścia i t. p., sprzedawanych przez Wydziały.

§ 9. Wpływ osiągnięty ze sprzedaży znaczków, druków i t. p., Wydziały obowiązuje wnosić do Kasy Miejskiej w terminach, uzgodnionych z Wydziałem Finansowym, na swoje konto budżetowe, sporządzając w końcu każdego miesiąca zarządzenie przyjęcia wpłaty na ogólną sumę w tym czasie wpłaconą z jednoczesnem podaniem na odwrocie poszczególnych kwot i dat wpłaty w miesiącu.

§ 10. Za terminowe wpłacanie (patrz § 9) należności do Kasy Miejskiej oraz za stan gotówki i znaczków odpowiedzialni są naczelnicy względnie kierownicy Wydziałów, biur i urzędów miejskich.

§ 11. Wydziały zobowiązane są zwracać Wydziałowi Finansowemu grzbiety kwitarjuszów po ich wyczerpaniu.

§ 12. Każdy Wydział prowadzi u siebie ponumerowaną, osznurowaną i ostemplowaną książkę kasową, do której zapisuje uzyskane wpływy. Książka kasowa winna być przedstawiona Wydziałowi Finansowemu na początku każdego miesiąca do kontroli. Równocześnie Wydziały obowiązane są do prowadzenia kontrolki (książki) posiadanych u siebie znaczków, druków, formularzy, kwitarjuszów i t. p.

§ 13. Wszelkie poprawki, kreślenia albo skrobania na jakiegokolwiek części kwitów są niedopuszczalne. Jeżeli kwit został źle wystawiony, na-

leży go anulować i przyczynę opisać na kwicie. Anulowany kwit pozostaje w kwitariuszu i zostaje przesłany Wydziałowi Finansowemu wraz z grzbietem.

§ 14. Wydziałowi Finansowemu przysługuje prawo przeprowadzania kontroli wpływów z opłat miejskich w Wydziałach każdorazowo w czasie, jaki uzna za stosowny.

§ 15. Instrukcja niniejsza obowiązuje od dnia 1 czerwca 1928 roku, a w związku z nią tracą moc obowiązującą wszelkie w tej mierze wydane zarządzenia.

KRONIKA MIEJSKA.

Osobiste.

Z dniem 7 b. m. rozpoczął urlop wypoczynkowy p. prezes Rady Miejskiej, inż. Jan Holcgreber.

Z dniem 5 b. m. rozpoczął dorocznym urlop wypoczynkowy, dyrektor biura Rady Miejskiej, p. Paweł Rundo.

Z dniem 9 b. m. rozpoczął urlop wypoczynkowy wiceprezydent miasta Łodzi, p. St. Rapalski.

Sprawy, wchodzące w zakres czynności urzędowych p. wiceprezydenta Rapalskiego, przejmie na czas jego nieobecności p. prezydent Br. Ziemięcki.

Delegat Magistratu w Radzie Szkolnej. Na miejsce byłego ławnika senatora dr. Kopcińskiego, Magistrat wydelegował do Rady Szkolnej Miejskiej obecnego ławnika — przewodniczącego Wydziału Oświaty i Kultury, prof. Przecławę Smolika.

Z ostatnich uchwał Magistratu. Dnia 26 ub. m. pod przewodnictwem p. prezydenta Ziemięckiego, odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Magistratu, zwołane celem załatwienia niecierpiących zwłoki spraw samorządowych, na którym m. in. Magistrat zatwierdził wnioski Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich, dotyczące budowy nowych linii tramwajowych.

Zgodnie z uchwałą Magistratu, jeszcze w roku bieżącym zostaną wy-

budowane następujące linje tramwajowe: 1) na ul. Przejazd od Przędzalnianej do Zagajnikowej i Zagajnikowej od Przejazd do Rokicińskiej; 2) na ul. ul. Czerwonej, Wólczańskiej i Kątnej; 3) na ul. Kilińskiego od Narutowicza do rzeki Łódki i Franciszkańskiej od rzeki Łódki do ul. Brzezińskiej. Na rogu ulic Przejazd i Zagajnikowej oraz na krańcowym punkcie linii, biegnącej przez ul. Kątną ustawione być mają kryte poczekalnie.

Na temże posiedzeniu Magistratu postanowiono wystąpić do Rady Miejskiej z wnioskiem o zaciągnięcie w Banku Gospodarstwa Krajowego krótkoterminowej pożyczki w wysokości 500.000 zł, na cele kanalizacyjne w charakterze zaliczki na poczet przyznanego długoterminowego kredytu w sumie zł. 3.500.000.

Na posiedzeniu Magistratu w dn. 28 ub. m., odbytem pod przewodnictwem p. prezydenta B. Ziemięckiego, zatwierdzono m. in. nową taryfę opłat targowiskowych, obowiązującą z dniem 1 lipca 1928 roku. Opłaty te obecnie wynoszą: a) za zajęcie 1 m. kw. lub mniej — 10 gr.; b) za postój wozu 1-konnego — 75 gr.; c) za postój wozu 2-konnego — 1 zł.; d) za postój wozu frachtowego — 1.50 zł. i e) za postój samochodu — zł. 2.50.

Na temże posiedzeniu zatwierdzono projekt budowy II Miejskiego

Zakładu Kąpielowego, według planów inż. arch. W. Lisowskiego. Nowy zakład miejski ma stanąć przy zbiegu ulic Głowackiego i Brzezińskiej; dwupiętrowy budynek posiadać będzie: fryzjernię, poczekalnię, natryski, wanny, pralnię oraz ubikacje administracyjno - gospodarcze. Koszt budowy wraz z wewnętrzną instalacją wyniesie przeszło 1.000.000 złotych. Roboty wstępne przy budowie zakładu kąpielowego rozpoczęte zostaną w czasie najbliższym.

Magistrat przyjął do zatwierdzającej wiadomości zawiadomienie Wydziału Kanalizacji, że w lipcu r. b. rozpoczęte zostaną roboty około stopniowego odwodnienia dzielnicy Radogoszcz, co jest konieczne ze względów zdrowotnych, tem więcej, iż w dzielnicy tej znajduje się Miejska Szkoła Powszechna przy ul. Wspólnej. Ukończenie robót odwodniających spodziewane jest w roku przyszłym.

W związku z odbytym w Łodzi w dniu 17 ub. m. Zjazdem Stowarzyszeń Śpiewaczych, Magistrat, na prośbę Komitetu Zjazdowego, postanowił wyasygnować zł. 500 na pokrycie części kosztów organizacyjnych.

Stypendja m. Łodzi dla akademików. Na posiedzeniu Magistratu w dniu 28 czerwca r. b. zatwierdzono następujący statut „stypendjów im. Bolesława Limanowskiego“:

§ 1. W celu uczczenia zasług Bolesława Limanowskiego na polu naukowym i społecznym Magistrat m. Łodzi ustanawia 6 stypendjów Jego imienia dla niezamożnych studentów krajowych szkół akademickich (uchwała Magistratu z dnia 19 marca 1928 roku Nr. 245).

§ 2. O stypendjum ubiegać się mogą studenci krajowych szkół akademickich niezamożni, wykazujący odpowiednie uzdolnienie do studjów i odznaczający się pilnością i nienagannem prowadzeniem się. Pier-

wszeństwo do otrzymania stypendjum mają studenci-Łodzianie i przede wszystkim abiturjenci miejskich szkół średnich w Łodzi.

§ 3. Stypendjum przyznaje Magistrat m. Łodzi na wniosek Wydziału Oświaty i Kultury, który przed zgłoszeniem wniosku zasięga opinii o zdolnościach, pilności i sprawowaniu się kandydatów od Rady Pedagogicznej Szkoły Średniej, jaką ubiegający się ukończył, wzgl. od władz odnośnej uczelni wyższej, jeśli ubiegający się o stypendjum jest już uczniem wyższego zakładu naukowego. O stanie zamożności kandydatów Wydział Oświaty i Kultury zasięga informacji za pośrednictwem Wydziału Opieki Społecznej.

§ 4. Stypendjum może być przyznawane jednej i tej samej osobie na jeden rok szkolny lub do czasu ukończenia studjów na czas nie dłuższy jednak, niż pięć lat.

§ 5. Wypłatę stypendjum, uskutecznia Kasa Miejska na zlecenie Wydziału Oświaty i Kultury, oparte na odnośnej uchwale Magistratu w ratach kwartalnych zgóry. Wysokość każdego stypendjum wynosi zł. 1.200 rocznie. W razie zmiany warunków ekonomicznych Magistrat wystąpi do Rady Miejskiej o odpowiednią zmianę wysokości oznaczonej wyżej sumy.

§ 6. Przyznanie stypendjum nie pociąga za sobą żadnych zobowiązań finansowych stypendysty względem Gminy Miejskiej.

Poza tem zatwierdzono również poprawki do statutów „stypendjum im. Prezydenta Gabryela Narutowicza“ i „stypendjów na pamiątkę uchwalenia Konstytucji Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1921 roku“.

Magistrat umożliwia wyjazd na kolonie letnie uczniom szkół średnich. W celu umożliwienia niezamożnej dlatwie, uczęszczającej do łódzkich szkół średnich, wyjazdu na kolonie letnie, Wydział Opieki Spo-

lecznej Magistratu zwrócił się w początku b. miesiąca do dyrekcji wszystkich łódzkich szkół średnich z prośbą o nadesłanie wykazów dzieci niezamożnych rodziców, które szkoła — ze względu na stan zdrowia — kwalifikuje do wysłania na kolonje letnie, po uzyskaniu odpowiedniej pomocy materialnej ze strony Magistratu m. Łodzi.

Na 23 szkoły średnie, egzystujące w Łodzi, Wydział Opieki Społecznej otrzymał odpowiedzi z 17 szkół. Po przeprowadzeniu odpowiedniej kontroli co do stanu materialnego rodziców zgłoszonych dzieci, Wydział Opieki Społecznej uznał za właściwe przyznać subwencje Seminarjum Żeńskiemu Cholewickiej dla 11 ucz., Gimnazjum Żeńskiemu Tow. Żydowskich szkół średnich dla 8 ucz., Gimnazjum Żeńskiemu Pryssewiczowej dla 14 ucz., Kołu Rodzicielskiemu przy Gimnazjum Skrzypkowskiej — 10 ucz., Miejskiemu Gimnazjum Męskiemu im. J. Piłsudskiego dla 20 ucz., Kołu Pomocy przy Państwowem Gimnazjum Żeńskiem im. Szczanieckiej dla 24 ucz., Gimnazjum Żeńskiemu K. Wolfsonówny dla 4 ucz., 8 kl. Gimnazjum Humanistyczn. Hochsteiновой dla 12 ucz., Gimnazjum Żeńskiemu Konopczyńskiej-Sobolewskiej dla 13 ucz., Gimnazjum Żeńskiemu Jaszuńskiej-Zeligmanowej dla 3 ucz., Gimnazjum Żeńskiemu im. E. Orzeszkowej dla 12 ucz., Gimnazjum Żeńskiemu M. Hansenówny dla 4 ucz., Gimnazjum Żeńskiemu I. Aba dla 7 ucz., Miejskiemu Seminarjum Żeńskiemu im. A. Szcówny dla 14 ucz., Gimnazjum Human. C. Waszczyńskiej dla 8 ucz., Gimnazjum Żeńskiemu H. Miklaszewskiej dla 5 ucz., Polskiej Y. M. C. A. dla 15 ucz.

Na każde dziecko Wydział Opieki Społecznej wyasygnował po 60 zł. miesięcznie. Ogółem przyznano subsydjów na powyższy cel w sumie zł. 11.040 dla 194 uczniów i uczenic.

Akcja Magistratu — niezależnie od jej celów bezpośrednich — zmie-

rza do żywszego zainteresowania Opiek Rodzicielskich szkół średnich sprawą organizowania stałych kolonij letnich dla niezamożnej dlatwy.

O wzmocnienie oświetlenia ulicznego. Magistrat postanowił wzmocnić oświetlenie gazowe na tych ulicach, gdzie latarnie są odpowiednio przystosowane, z 2 palników na 3,4 wzgl. 6 palników ekonomicznych, t. zw. grzybkowych z tem, że cena gazu dla tych latarni zostanie odpowiednio obniżona. Które z ulic miasta Łodzi oświetlane mają być gazem i na których ulicach oświetlenie gazowe ma być wzmocnione — w sprawach tych decydować będzie Magistrat.

Walka z jaglicą. Dnia 26 ub. m. odbyło się organizacyjne posiedzenie Rady Sekcji do Walki z Jaglicą, na którem — po zagajeniu obrad przez p. ławnika dr. Margolisa — dokonano wyborów prezydium Sekcji. Na przewodniczącego powołany został dr. Sokołowski, na sekretarza — dr. Schweig. Sprawozdanie z dotychczasowej działalności Sekcji złożył dr. Schweig, poczem odbyła się dłuższa dyskusja na temat intensyfikacji i udoskonalenia metod walki z plagą jaglicy w naszym mieście.

Zakończenie roku szkolnego w miejskich szkołach zawodowych dokształcających i powszechnych wieczorowych. Dnia 24 ub. m. staraniem Wydziału Oświaty i Kultury o godz. 11-ej rano odbyła się w Teatrze Miejskim uroczystość zakończenia roku szkolnego w miejskich szkołach zawodowych dokształcających i powszechnych wieczorowych. Uroczystość poprzedzona została nabożeństwem, odprowadzonym o godz. 9-ej rano w Katedrze św. Stanisława Kostki.

Akt zamknięcia roku szkolnego w obecności władz samorządowych, szkolnych, abiturjentów oraz zapro-

szonych osób, zażądał kierownik miejskiego szkolnictwa wieczornego, profesor K. Tomaszewski, który jednocześnie złożył ogólne sprawozdanie z działalności szkół zawodowych i wieczornych powszechnych. Ze sprawozdania wynika, że samorząd Łodzi w roku szkolnym 1927/28 prowadził 41 szkół zawodowych dokształcających o 217 oddziałach oraz 8 szkół powszechnych wieczorowych o 32 oddziałach. W szkołach tych kształciło się ogółem 6.654 uczniów płci obojga. Świadectwa ukończenia szkoły zawodowej otrzymało 637 uczniów, zaś szkoły wieczorowej — 169 uczniów.

Po przemówieniach przedstawicieli cechów — mistrzów pp. Korczaka i Jakubca, p. ławnika Wydziału Oświaty i Kultury, prof. P. Smolika, oraz dwóch uczniów-abiturjentów, na zakończenie uroczystości nastąpił dział artystyczny w wykonaniu artystów Teatru Miejskiego pp. J. Morskiej i Mrozińskiego (deklamacje) oraz kwintetu, w osobach pp. Pietruszki, B. Rotstadtówny, L. Poznańskiego, prof. Oelhey'a i dyr. T. Rydera.

Z Muzeum Miejskiego. Według danych Wydziału Oświaty i Kultury, frekwencja w Muzeum Miejskiem (Piotrkowska 91) w ciągu maja r. b. przedstawiała się następująco:

Ogółem zwiedziło Muzeum 1227 osób, w tem 162 dorosłych i 663 młodzieży oraz 402 osoby grupami. Zbiorowo zwiedziło bezpłatnie Muzeum: T. U. R. im. Worcella, szkoły zawodowe Nr. Nr. 24, 8, 22, 12, 3, 11, 14, Państwowy Instytut Nauczycielski z Warszawy oraz szkoła powszechna Nr. 75.

Muzeum Miejskie otwarte jest codziennie (prócz poniedziałków) od godz. 10 do 2 po poł. i od 4 do 7 wiecz., w niedziele i święta od godz. 3 po poł. do godz. 6 wiecz. Wstęp dla dorosłych wynosi 20 groszy, dla młodzieży 10 groszy.

Wśród zbiorów Muzeum Miejskiego na uwagę zasługują m. in. bogate działy: etnograficzny i przyrodniczy.

Pierwsza wycieczka kanalizacyjna odbyła się przy licznych udziale publiczności. Zainicjowane przez Komitet Budowy Kanalizacji wycieczki zbiorowe dla zwiedzania robót kanalizacyjnych wywołały ogromne zainteresowanie, czego dowodem jest udział przeszło 300 osób w pierwszej wycieczce, urządzonej w niedzielę, dn. 1 lipca.

Wycieczka, którą prowadził inż. Przedpełski, podzielona została na dwie partje, i wyruszywszy wagonikami od zbiegu ulic Piotrkowskiej i Białej — zwiedziła, w myśl ustalonego zawczasu programu, połączenia kolektorów I i II, kolektor główny oraz będącą obecnie w budowie stację oczyszczania ścieków w Lublinku.

Wzdłuż oświetlonych elektrycznością kanałów uczestnicy wycieczki przeszli m. in. głównym kolektorem około 2 klm. pod ziemią, ze zrozumiałem zainteresowaniem oglądając wszystkie szczegóły ukończonych już części robót kanalizacyjnych. Olbrzymie ich rozmiary (np. kolektor główny posiada 3 m. w świetle, t. j. rozmiary b. wysokiego pokoju) i dokładność technicznego wykonania wywoływały wśród wycieczkowiczów słowa gorącego uznania pod adresem władz miejskich oraz kierownictwa Wydziału Kanalizacji.

Przeniesienie Inspekcji Mieszaniowej. Miejska Inspekcja Mieszaniowa przy Wydziale Zdrowotności Publicznej została przeniesiona do nowego lokalu przy ul. Sienkiewicza Nr. 22 (w podwórzu). Interesanci przyjmowani są codziennie prócz niedziele i świąt od godz. 8 rano do 12 w południe.

Z Patronatu Prawnego Wydziału Opieki Społecznej. W związku z okresem urlopowym Wydział Opieki

Spółecznej podaje do wiadomości osób zainteresowanych, iż radcy prawni w Patronacie Prawnym (Piotrkowska 104) przyjmować będą interesantów w ciągu lipca i sierpnia we wtorki, czwartki i piątki od godz. 10 do 13-ej.

Z Miejskiej Biblioteki Publicznej. W ciągu letnich miesięcy lipca i sierpnia, Miejska Biblioteka Publiczna otwarta będzie od godz. 1 po poł. do godz. 8-ej wieczorem, zaś w soboty od godz. 9-ej rano do 2 po poł.

Abiturjentki Miejskiego Gimnazjum Nauczycielskiego żeńskiego im. Anieli Szcycówny. W bieżącym roku szkolnym Miejskie Seminarjum Nauczycielskie żeńskie im. Anieli Szcycówny ukończyły następujące uczennice: Antonowska Janina, Bartosiakówna Helena, Borkowska Władysława, Cieślakówna Genowefa, Cywińska Eleonora, Dominikówna Marja, Dzieciatkowska Kazimiera, Engłówna Sura Fajga, Fidorówna Walentyna, Grzelczakówna Marjanna, Herrówna Anna, Janikówna Julja, Kahlówna Zdzisława, Klonowiczówna Helena, Kobielska Genowefa, Koppacka Eugenia, Kormanówna Zista, Laterówna Helena, Lewandowska Marja, Małinowska Marta, Piwnicka Bronisława, Polowińska Helena, Przytułska Władysława, Rachowska Marta, Sikałówna Aniela, Stępieńówna Irena, Szaferowiczówna Weronika, Szczerkowska Karolina, Szmoniewska Janina, Szychowska Stanisława, Turkówna Leokadja, Wdowczakówna Anna, Wentłówna Irena, Zylberberżanka Tauba.

Abiturjenci Miejskiej Szkoły Handlowej Męskiej. W bieżącym roku szkolnym ukończyli Miejską Szkołę Handlową Męską następujący uczniowie: Adamczewski Józef, Ambroziak Darjusz, Bartosiak Franciszek, Brzeziński Bronisław, Celczyński Edward, Dzierżawski Wacław, Feja Ro-

muald, Gołaszewski Feliks, Grzywacz Józef, Hajpel Jerzy, Hibner Wiktor, Hübner Czesław, Kaczorowski Karol, Kaźmierczak Władysław, Kaźmierczak Henryk, Kolanowski Zenon, Kubiak Roman, Konarzewski Mieczysław, Klemżyński Wincenty, Krajewski Jan, Kurowski Józef, Kubiak Władysław, Kunkowski Eugenjusz, Kuśmirek Leonard, Lehmann Eugenjusz, Małolepszy Ignacy, Nosik Konstanty, Nowacki Jan - Witold, Oelke Erwin, Polk Czesław, Piechocki Władysław, Płusa Czesław, Pryczek Alfons, Reszka Bolesław, Reznier Ireneusz, Salwa Edward, Streibel Rudolf, Szwanke Stefan, Szałowski Kazimierz, Ulatowski Franciszek, Wegner Tadeusz, Voigt Artur, Zeller Eugenjusz, Cyryński Leon.

Zachorowania na choroby zakaźne w Łodzi. W ciągu tygodnia od 17 do 23 czerwca r. b. włącznie do Wydziału Zdrowotności Publicznej zgłoszono następujące przypadki chorób zakaźnych:

dur plamisty — 1 przypadek (w poprz. tyg. 0 przyp.),

dur brzuszny — 5 przyp. (w poprzednim tyg. 7 przyp.),

pełonica — 8 przyp. (w poprzednim tyg. 6 przyp.),

błonica — 9 przyp. (w poprzednim tyg. 13 przyp.),

odra — 15 przyp. (w poprzednim tyg. 19 przyp.),

krztusiec — 1 przyp. (w poprzednim tyg. 5 przyp.),

gorączka połogowa — 0 przyp. (w poprz. tyg. 3 przyp.),

róża — 2 przyp. (w poprzednim tyg. 0 przyp.),

czerwonka — 1 przyp. (w poprz. tyg. 2 przyp.).

Ogółem — 42 przyp. (w poprz. tyg. 55 przyp.).

W ciągu tygodnia od 24 do 30 czerwca r. b. włącznie do Wydziału Zdrowotności Publicznej zgłoszono

następujące przypadki chorób zakaźnych:

dur plamisty — 1 przyp. (w poprzednim tyg. 1 przyp.),

dur brzuszny — 4 przyp. (w poprzednim tyg. 5 przyp.),

pełonica — 6 przyp. (w poprzednim tyg. 8 przyp.),

blonica — 11 przyp. (w poprzednim tyg. 9 przyp.),

odra — 15 przyp. (w poprzednim tyg. 15 przyp.),

krztusiec — 1 przyp. (w poprzednim tyg. 1 przyp.),

róża — 1 przyp. (w poprzednim tyg. 2 przyp.),

czerwonka — 0 przyp. (w poprzednim tyg. 1 przyp.).

Ogółem — 39 przyp. (w poprzednim tyg. 42 przyp.).

Z ŻYCIA MIAST POLSKICH.

SAMORZĄD STOLECZNY.

Walka z pijaństwem.

W związku z zaprojektowaniem urzędzeniem przez Magistrat stacji ratowniczej dla alkoholików, równolegle szereg instytucji i organizacji społecznych zapoczątkowało akcję zwalczania pijaństwa, jako zła narodowego.

W tych dniach, pod przewodnictwem kierownika wydziału zdrowia publicznego Magistratu, dr. Malecińskiego, odbyło się zebranie przedstawicieli organizacji społecznych dla ustalenia programu skutecznej walki z alkoholizmem na terenie stolicy.

Po ożywionej i wyczerpującej dyskusji zdecydowano przeprowadzić następujące postulaty:

1) Zachęcić instytucje i Tow. przyjaciół przedmieść do organizowania domów ludowych i jadłodajni bez napojów alkoholowych.

2) Wystąpić do władz miejskich o subwencjonowanie tych Towarzystw przy organizowaniu instytucji społecznych do walki z alkoholizmem.

3) Wezwać Wydział oświaty i kultury Magistratu do rozszerzenia akcji propagandowej przez szkoły i wstawienia na ten cel do budżetu miasta odpowiedniej subwencji.

4) Wydział opieki społecznej Magistratu winien roztoczyć opiekę nad ozdrowieńcami przychodni przeciw-alkoholowych.

5) Wystąpić do Magistratu z petycją o niezwłoczne zrealizowanie projektu otwarcia stacji ratowniczej dla alkoholików.

Przebudowa ratusza.

Z liczby wyróżnionych na konkursie przebudowy ratusza i regulacji pl. Teatralnego prac, Magistrat zwrócił się do ich autorów architektów pp. Jawornickiego i Sosnowskiego, aby na zasadzie własnych szkiców konkursowych opracowali wspólnie jeden projekt właściwej przebudowy, uwzględniając dodatnie strony każdego z projektów, oba bowiem wzajemnie się uzupełniają.

Opracowany ostatecznie projekt będzie rozważony przez radę artystyczną, komisję regulacyjną i Magistrat.

Filtry w Warszawie.

W najbliższym czasie dyrekcja wodociągów miejskich przystąpi do poważnych inwestycji, mających na celu zwiększenie dotychczasowej wydajności stacji filtrów przy ul. Koszykowej.

Będzie to uskutecznione za pomocą wybudowania dodatkowych filtrów szybkobieżnych, systemu amerykańskiego, które dokonywać będą przedwstępnego oczyszczania wody. Dzięki nim, ilość wody, dostarczanej przez stację filtrów na dobę wzrośnie o 50.000 metr. sześć., czyli o 40

do 50 proc. wydajności dotychczasowej.

Wyborem ofert, złożonych przez firmy zagraniczne, ubiegające się o budowę, zajmie się Magistrat w dniach najbliższych. Poczem nastąpi rozpoczęcie robót budowlanych, które obliczone są na dwa lata, a koszt ich na 4 miliony złotych.

Typ bruków asfaltowych.

Władze miejskie ostatecznie określiły typ bruków asfaltowych, jakie będą obecnie w Warszawie układane w śródmieściu. Będzie to asfalt walcowany, składający się z t. zw. mexfaltu, piasku i żwiru, okazał się on bowiem najbardziej wytrzymały i najodpowiedniejszy dla naszego klimatu i charakteru ruchu kołowego. Nad przygotowaniem masy asfaltowej i układaniem jej na ulicach czuwa w dalszym ciągu specjalista, inżynier angielski, delegowany przez firmę, dostarczającą na potrzeby Warszawy wspomniany mexfalt.

Rozwój szkolnictwa miejskiego.

Wydział oświaty i kultury, opracowując budżet na r. 1929/30, zaproponował wprowadzić szereg nowych lub zwiększonych pozycji na potrzeby szkolne.

W dziale wychowania przedszkolnego projektowane jest zwiększenie liczby oddziałów przedszkoli miejskich ze 113 do 135, oraz wprowadzenie w przedszkolach 15 dozorców wychowawczych. W dziale ogólnego szkolnictwa średniego przewidziane jest utworzenie ogólnokształcących kursów gimnazjalnych, ogólnokształcącej szkoły badawczej.

W dziale szkolnictwa zawodowego dokształcającego zwiększona ma być liczba oddziałów z 275 do 350. W dziale oświaty pozaszkolnej — liczba kompletów kursów dla dorosłych i młodocianych zwiększona będzie ze 160 do 200, jednocześnie zniesiona będzie opłata za naukę, nato-

miast podwyższone wpisowe z 50 gr. na 1 zł. za półrocze.

Muzeum Pedagogiczne ma zorganizować i prowadzić 2-dzielnicowe ogrody szkolne. Szkolnictwo powszechne ma być zorganizowane w ten sposób, by objęło nie 75.000, lecz 82.000 dzieci w szkołach powszechnych.

Regulacja terenów podmiejskich.

Magistrat wystąpił do Min. Robót Publicznych o zwołanie specjalnej komisji, przewidzianej w nowej ustawie budowlanej, w celu sporządzenia regionalnego planu regulacyjnego, obejmującego osiedla podmiejskie, znajdujące się w sferze interesów rozwoju stolicy. Na zapoczątkowanie tych prac Magistrat wystawił do budżetu na r. 1928—29 zł. 100.000. Roboty te są niezbędne ze względu na to, że regulacja i zabudowa wspomnianych terenów jest ściśle związana z dalszym rozwojem stolicy. Ogólny plan regulacyjny w promieniu co najmniej 15 km., licząc od środka miasta, obejmować będzie również regulację poszczególnych miejscowości.

Zagadnienie to posiada doniosłe znaczenie również dla rozwoju ruchu budowlanego i przyszłego rozstrzygnięcia kwestji mieszkaniowej.

Omawiana praca obliczona jest na kilka lat.

„Wydział szpitalnictwa m. Warszawy“.

Czyniąc zadość nowym przepisom, postanawiającym, iż oddzielnie muszą być ustalane w budżecie wydatki na opiekę społ. i oddzielnie na szpitalnictwo, Magistrat uchwalił: wydzielić z Wydziału opieki społecznej i szpitalnictwa wszystkie sprawy, dotyczące szpitali i leczn. szpitaln. i przekazać je do kompetencji nowego wydz. p. t. „Wydział szpitaln. Magistratu m. Warszawy“. Dotychczasowy Wydział opieki społecznej i szpitalnictwa przemianowano na „Wydział opieki społecznej Magi-

stratu m. Warszawy", pozostawiając w jego kompetencji sprawy opieki społecznej i zakładów opiekuńczych.

ZJAZD MIAST POMORSKICH.

Dn. 25 ub. m. odbył się w Brodnicy zjazd koła związku miast pomorskich. W zjeździe wzięli udział niemal wszyscy prezydenci i burmistrzowie miast pomorskich. Obradom przewodniczył prezydent m. Grudziądz p. Włodek. Zjazd powziął szereg uchwał, m. in. następujące: zjazd zaleca miastom pomorskim przystąpienie do Banku Gospodarstwa Krajowego w charakterze udziałowców; zjazd zaleca zwrócenie się do polskiego instytutu wodociągowo-kanalizacyjnego, związku gospodarczo-gazowego i związku elektryczno-technicznego o roztoczenie nadzoru technicznego nad zakładami miejskimi, mianowicie wodociągami, gazowniami i elektrowniami; zjazd zaleca miastom pomorskim zwrócenie się do związku komunalnego w Poznaniu o roztoczenie nadzoru i przeprowadzenie rewizji w kasach miejskich. Poza tem zjazd omawiał sprawę reorganizacji miejskich kas oszczędności, sprawę ustalenia jednolitej taryfy opłat targowych i inne.

INWESTYCJE MAGISTRATU m. DĄBROWY.

W ciągu ostatnich 4-ch lat Magistrat m. Dąbrowy wykonał następujące inwestycje:

1. Budynek gimnazjum państwowego, obejmujący 12 klas oraz mieszkania.

2. Budynek szkoły powszechnej 12-toklasowej z budynkami mieszkalnymi.

3. Budynek szkolny zrekonstruowany zupełnie dla celów seminarjum nauczycielstwa miejskiego.

4. Stworzenie łaźni miejskiej (budynek stary przebudowany).

5. Na ogólną ilość 40 klm. ulic i dróg inwestował 15,3 klm. dróg z oddzielną kanalizacją burzową.

6. Wybudowano 8 klm. kanałów kanalizacji rozdzielczej, $\frac{1}{3}$ całej kanalizacji miejskiej. Zamierzenia Magistratu na przyszłość są następujące:

Budowa szkoły zawodowej i powszechnej o 18 klasach i 5 salach.

Budowa wspólna z Sosnowcem okręgowego szpitala.

Budowa dróg 3 klm. rocznie.

Wykończenie kanalizacji przy pomocy pożyczki zagranicznej Ulen et Co.

Budowa wodociągów w 1928 r.

Kupno i dalsza eksploatacja cegielni wspólnie z Sosnowcem.

Budowa 200 mieszkań robotniczych na terenach uzyskanych od rządu.

Budowa stacji opieki dla matki z dzieckiem.

Do tego należy dodać, że została przeprowadzona niedawno budowa ratusza z salą radziecką, co zostało uskutecznione przy uwzględnieniu wszelkich wymagań nowoczesnej techniki.

Jak wiadomo, zarząd komunalny m. Dąbrowy Górniczej spoczywa całkowicie w ręku P. P. S.

WYBORY UZUPEŁNIAJĄCE DO RADY MIEJSKIEJ W PIASECZNIIE.

Odbyły się wybory uzupełniające do Rady Miejskiej w Piasecznie z powodu złożenia mandatów przez 6 radnych. Na ogólną ilość 24 obrano 12 nowych radnych. Zjednoczony blok bezpartyjny (Jedynka) uzyskał 1 mandat, P. P. S. — 3 mandaty, Z. L. N. — 3, Poalej Sjon prawica — 1, Ortodoksi — 1, Sjonistyczna partja pracy — 2 i „Mizrachi“ — 1.

W ten sposób nowa Rada Miejska w Piasecznie składać się będzie z 5 członków zjednoczonego bloku bezpartyjnego, 3 — P. P. S., 3 — Z. L. N., 4 — Poalej Sjon, 5 — Ortodoksów, 2 — Sjonistycznej partji pracy i 2 — Mizrachistów.

NOWY DWÓR.

Burmistrzem Nowego Dworu obrany został 13 głosami na 24 p. Giedwidź, dotychczasowy burmistrz Zakroczymia. Kontrkandydat P. P. S. i Bundu, poprzedni burmistrz, J. Turek uzyskał 11 głosów.

KATOWICE.

Rada miejska m. Rybnika powzięła szereg uchwał natury inwestycyjnej. Na pokrycie kosztów, połączonych z inwestycjami, postanowiono zaciągnąć pożyczkę w Województwie Śląskiem w sumie miliona zł. Dalej uchwalono sprawić z tej pożyczki nowe urządzenia telefoniczne w ratuszu, wybudować kąpiele nad Rudą, oraz założyć miejską szkołę handlową.

Katowice i gminy okoliczne już od kilku lat cierpią na dotkliwy brak wody, co szczególnie daje się we znaki dzielnicom i gminom, położonym na wzgórzach południowych. Mimo stałych narzekań mieszkańców, sprawa budowy sieci wodociągowej nie ruszyła dotychczas z martwego punktu, a jest to przecież sprawa pierwszorzędnej wagi ze względów gospodarczych, niebezpieczeństwa pożaru, kulturalnych i sanitarno-higienicznych. Konieczne jest przyspieszenie budowy wodociągów państwowych, które czerpać mają wodę z Białej Przemszy.

Ruch wydawniczy.

„Kronika m. Grodna”. Rok 1928. Zeszyt 1, Wydawnictwo Magistratu m. Grodna. Pod redakcją Stefana Koleckiego. Str. 74 i 2 nl.

Treść zeszytu 1: Część I: Od Redakcji; Grodno; Grodno za Zygmunta Augusta według sztychu z pierwszej połowy XVII w. — „J”. (1 ilustr.); Grodno i okolice w zaraniu dziejów Litwy i Rusi nad Niemnem (2 ilustr.) — Józef Jodkowski; Działalność Samorządu Miejskiego w Grodnie za lata 1919—1921 — Stanisław Kolecki; Teatr Miejski w Grodnie, 1 ilustr. (—); Ludność m. Grodna w latach 1922—27 w świetle analizy statystycznej — Jerzy Heinrich, referent Głównego Urzędu Statystycznego; Z ostatniej chwili. Część II: Wiadomości Statystyczne m. Grodna (1 ilustr. plon m. Grodna); Obszar Grodna i jego położenie geograficzne; O Oddziale Statystycznym i statystyce miejskiej — Józef Rubinraut; Projekt Statutu Organizacyjnego Wydziału Statystycznego m. Grodna; Meteorologia; Demografia; Ceny; Bezrobocie; Komunikacje; Operacje bankowe; Przemysł; Podatki; Obroty Kasy Miejskiej; Liczba majstrów, czeladników i uczniów rzemieślniczych.

Stowarzyszenie Kupców m. Łodzi (ulica Piotrkowska 73). Sprawozdanie za rok 1927 (III-ci rok istnienia). Odbito w Drukarni Państwowej w Łodzi, Piotrkowska 85. Str. 32.

Treść: Zmarli członkowie rzeczywici w 1927 r.; Sprawozdanie Zarządu Stowarzyszenia Kupców m. Łodzi z działalności w r. 1927; Bilans; Protokół Komisji Rewizyjnej; Skład Zarządu, Komisji Rewizyjnej, Prezydium Wydziału Ochrony Kredytu, Komisji Etycznej, Komisji Balotującej, Sądu Rozjemczego, Komitetu Redakcyjnego „Głosu Kupiectwa”, Komisji Klubu Towarzystw, Zarządu Kasy Wzajemnej Pomocy, Zarządu Sekcji Włóknistej, Zarządu Sekcji Sukienniej, Zarządu Sekcji Handlujących Przędzą, Zarządu Sekcji Przedstawicieli Handlowych, Zarządu Sekcji Właścicieli Przedsiębiorstw Chemicznych, Zarządu Sekcji Detalicznej, Zarządu Sekcji Ekspedytów transportowych, Zarządu Sekcji „Przemysł Zarobkowy”.

PRZETARG.

Magistrat m. Łodzi ogłasza niniejszem przetarg nieograniczony na dostawę 400 beczek cementu portlandzkiego jakości ustalonej przez Polski Komitet Normalizacyjny. Oferty z podaniem gatunku (firmy) oraz ceny za beczkę 200 kg. oraz 180 kg. loco magazyn miejski względnie miejsce roboty, należy składać w Wydziale Budownictwa do dnia 10 lipca 1928 roku do godz. 13-ej, o której to godzinie nastąpi otwarcie ofert.

Łódź, dnia 2 lipca 1928 roku.

Redaktor: **Bolesław Dudziński.**

Wydawnictwo Zarządu m. Łodzi.